

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Departementspromemorian Gemensamt konsumentskydd i EU (Ds 2013:15)

Energimarknadsinspektionen (Ei) är i huvudsak positiv till de förändringar som direktivet om ett gemensamt konsumentskydd i EU medför på marknaden. Ei efterfrågar dock en närmare analys av direktivets tillämpningsområde för att fullständigt kunna avgöra om förändringar krävs i den svenska regleringen av el-, gas- och fjärrvärmemarknaden för att uppfylla direktivets krav.

Definition av el, gas och fjärrvärme

Inledningsvis konstaterar Ei att produkterna el och gas inte är enhetligt definierade i svensk rätt och dess speciella egenskaper kan redan idag göra det svårt att avgöra vilken konsumentskyddslagstiftning som är tillämplig.

I prop. 2004/05:62 s. 42 uttalas att utformningen av elhandels- och nätavtal inte regleras av den svenska konsumentlagstiftningen. Varken konsumentköplagen¹ eller konsumenttjänstlagen anses tillämpliga på el². I prisinformationslagen (2004:347) och marknadsföringslagen (2008:486) definieras elektrisk kraft och fjärrvärme som annan nyttighet. Allmänna reklamationsnämnden har i sina avgöranden definierat leverans av ström som en tjänst³ som därmed omfattas av distansavtalslagen (2005:59). Naturgas är däremot en lös sak i konsumentköplagens mening och lagen är därmed tillämplig när en näringsidkare säljer naturgas till en konsument. Lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden har ett vidsträckt tillämpningsområde och bör kunna tillämpas på el, gas och fjärrvärme.

Enligt direktivets artikel 3 punkten 1 omfattas avtal om leverans av vatten, gas, el och fjärrvärme av direktivets tillämpningsområde. Ei anser dock att det finns en otydlighet när det gäller direktivets definition av gas och el och hur detta ska analyseras på svenska förhållanden. Enligt direktivets artikel 2 punkten 3 definieras vara som "alla lösa saker, utom saker som säljs exekutivt eller annars tvångsvis med stöd av lag; vatten, gas och el

¹ Konsumentköplagen är inte tillämplig på köp av då el inte är en lös sak, prop. 2004/05:62 s. 42

² I Ds 2008:55 s. 162 diskuterades om konsumenttjänstlagen bör utvidgas till att omfatta även elleveranser. Slutsatsen var att så inte bör ske.

³ ARN:s ärenden 2006-8391 och 2006-7052

ska också anses vara varor i direktivets mening när de saluförs i begränsad volym eller bestämd kvantitet.”

För att kunna avgöra vilka bestämmelser i direktivet, och i förlängningen i svensk rätt, som blir tillämpliga efterfrågar Ei en närmare analys av vad som avses med gas och el när de saluförs i begränsad volym eller bestämd kvantitet. Ei:s analys av direktivets definition är att det som avses bör vara exempelvis gastuber och batterier. Ei anser inte att exempelvis andelar i vindkraft eller kontantkort laddade med en viss mängd el eller gas, som förekommer på den europeiska elmarknaden, bör innefattas av direktivets definition av vara. Motsatsvis är det också otydligt vad direktivets definition innebär för svensk lagstiftning när det gäller vilka regler som gäller för gas och el som inte saluförs i begränsad volym eller med bestämd kvantitet.

Skriftlig bekräftelse vid distansavtal per telefon

Direktivets artikel 8.6 öppnar för att medlemsstaterna föreskriver krav på skriftlig bekräftelse från konsumenten vid distansavtal per telefon. Det framgår inte av departementspromemorian om regeringen avser använda denna möjlighet till särskild reglering. Ei anser att regeringen bör införa ett krav på skriftlig bekräftelse vid distansavtal per telefon.

Ei är en av huvudmännen i Konsumenternas Energimarknadsbyrå och har i enlighet med myndighetsinstruktionen sett till att byrån är nationell kontaktpunkt för konsumenten på el- och naturgasmarknaden. Byrån konstaterar med stöd av sin ärendestatistik att uppsökande försäljning bland annat via telefon ur konsumentens perspektiv är ett av elmarknadens största problem och att reglering om skriftlig bekräftelse från konsumenten vid distansavtal per telefon skulle förbättra skyddet för konsumenten. Detta är skälen till Ei:s ställningstagande i frågan.

Befriad betalningsskyldighet utan föregående beställning

Enligt artikel 27 i direktivet ska konsumenten vara befriad från sin betalningsskyldighet vid leverans av gas, el och fjärrvärme utan föregående beställning. I sådana fall ska ett uteblivet svar från konsumentens sida efter en sådan leverans eller ett sådant tillhandahållande utan föregående beställning inte anses innebära samtycke.

Enligt 8 kap. 8 och 8 a §§ ellagen samt 7 kap. 8 a och 8 b §§ naturgaslagen ska en elanvändare eller gasförbrukare som saknar leverantör anvisas en sådan. Elanvändaren eller gasförbrukaren blir samtidigt betalningsskyldig gentemot den anvisade leverantören för den förbrukade elen/gasen. Ei anser att det skulle få orimliga konsekvenser om direktivet ska tolkas på annat sätt än att konsumentens förbrukning av el/gas, genom konkludent handlande, är att anse som en beställning och att betalningsskyldighet därmed föreligger. Konsekvensen av en annan tolkning skulle innebära att den anvisade leverantören riskerar att inte få betalt. Incitamenten att vara anvisad leverantör minskar och skulle kunna innebära, om inga företag vill vara anvisade leverantörer, att konsumenterna blir utan leverans av el/gas.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit ställföreträdande generaldirektören Tony Rosten, chefsjuristen Göran Morén, biträdande chefsjuristen Hanna Abrahamsson, avdelningschefen Sara Sundberg samt Thomas Björkström, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Thomas Björkström

